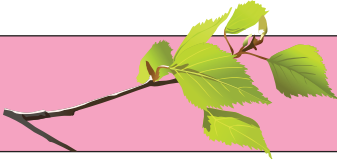

VIRIKE

NRO 3/23
Juhannus

Pekeman Työntekijät ry
Teollisuusliitto os. 420

Einari Grönberg toi liittokokouksessa pitämässään puheenvuorossa kannanoton liiton tulevaan strategiaan.

Riku Aalto ja Turja Lehtonen jatkavat liiton johdossa.

Asiaa Teollisuusliiton liittokokouksesta sivulla 10.

NRO 3/23
46. vuosikerta
kesäkuu 2023

Julkaisija:

**Pekeman
työntekijät ry**
PL 330
06101 Porvoo
www.pekemantyontekijat.fi

Päätoimittaja:
Santtu Salo
045 630 8141

Muu toimitus:
Einari Grönberg
050 379 0258
Juho Lintula
040 937 4605
Petri Taanila
09 3949 3048
050 379 4003
Esa Vainonen
09 3949 3452

Painopaikka:
tt-urex, Porvoo

Seuraava Virike ilmestyy syys-lokuun vaihteessa. Lehteen tarkoitetut kirjoitukset on oltava päätoimittajalla 15. syyskuuta 2023 mennessä. KIRJOITTELE!

Puheenjohtajan pääkirjoitus:

Paskat talkoot

Kesän koittaessa perinteisesti suurimmat mullistukset sekä työpaikoilla, että eduskunnassakin on jo ohi tai ainakin laitettu tauolle, ja ihmiset alkavat siirtyä lomakaudelle. Tänä vuonna saadaan mahdollisesti tähän ”perinteeseen” muutos kun kokoomuksen muodostamat hallitustunnustelut ovat jo tukevasti lomakauden puolella ja kesä ja kärpäset tekevät tuloaan.

Hallituksen muodostamisen askelmerkit ja puolueet, joita hallitukseen on tyrkylä eivät varmasti yllättäneet kovinkaan montaa. Toivottavaa on, ettei kovinkaan monelle äänestäneelle tullut yllätyksenä, että hallitusneuvotteluissa on ollut esillä perinteistä työväenluokan kuritusta, kuten AY-jäsenmaksujen verovähennysoikeuden poisto, sunnuntai-, ja ylityölisien poisto työaikalaista, lakko-oikeuden rajaaminen, valtion omaisuuden myyntiä sekä yhteiskunnan heikoimmassa asemassa olevien tukien leikkaamista.

Jos työaikalakimuutos pyhä-, ja ylityökorvauksien poiston osalta jää hallitusohjelmaan ja aikanaan eduskunnassa nuijitaan läpi, tulee seuraavasta työehtosopimuskierrroksesta jälleen kerran äärimmäisen vaikea. Vaikka seuraavaan työehtosopimuskierrrokseen onkin vielä pitkä aika, tämän neuvotteluesityksen menestymistä eduskunnassa ei varmaan kovinkaan moni vuorotyötä tekevä toivo. Ennen eduskuntavaaleja kokoomus Orpon suulla kertoi tulevasta sopeuttamistalkoista, joihin kaikki joutuvat osallistumaan, mutta tämänhetkisillä tiedoilla talkoisiin osallistuu vain palkansaajat, opiskelijat ja työttömät. AY-maksujen verovähennysoikeuden poistokin koskee toistaiseksi ainoastaan työntekijäjärjestöjä. Ehdotuksen mukaan ”Ministeriö suhtautuu nihkeästi siihen, että työnantajien mahdollisuus vähentää vastaavat vähennykset verotuksessa poistettaisiin.” Paskat talkoot, saat-taa joku ajatella.

Vaikka synkkiä pilviä taivaalla onkin näin kesän alla, ei asioita kannata liikaa murehtia ennakkoon, vaan keskittyä Suomen lyhyeen kesään. Syksyllä on tiedossa pysäytykseen osallistuvilla pitkiä päiviä ja viikkoja, joten kesälomat kannattaa käyttää akkujen latailuun ja kääntää ajatukset mielekkäisiin asioihin.

Santtu Salo

Ammattiosaston Punkaharjun lomaosakkeiden käyttöaste on kääntynyt hyvään nousuun, mutta vielä vapaita aikoja lomakaudelle löytyy. Mökkien varustetasoa on käyttäjien toiveesta alettu päivittämään hiljalleen, ja keväällä mökeille ostettiin uudet veneet airoineen ja liiveineen. Jos toimitus etenee suunnitellusti, uudet veneet ovat jo juhanuksena vieraiden käytössä.

Ammattiosaston hallitus päätti vuodelle 2023 antaa 40-, ja 60-vuotisjuhliain vietäville jäsenille lahjaviikon Punkaharjulla, joten muistakaahan 1983 ja 1963 syntyneet toverit käyttää lahjaviikkonne! Myös 50-vuotisjuhliain viettävillä on mahdollisuus vaihtaa ammattiosaston merkkipäivälahja Punkaharjun viikkoon. Vapaita aikoja voi tiedustella lomaosakkeiden varausjärjestelmän hoitaja Juho Lintulalta.

Hyvää keskikesän juhlaa kaikille!
Santtu

Päätöksentekijän kynästä

MENNÄN PÄIVÄ KERRALLAAN

Säätytalolla uuden hallituksen muodostaminen etenee ja voi olla, että Virikkeen ilmestyttyä meille on Suomeen syntynyt oikeistolaisiin hallitus miesmuistiin.

Einari Grönberg

Palkansaajan osalta tulevaisuus näyttää nyt hyvin epävakaa. Petteri Orpon ja kokoomuksen kärkihanke eli ammattiyhdistysliikkeen alasajaminen ei varmasti ole jäänyt kenellekään tässä vaiheessa epäselväksi.

Sipilän hallituksen aikaan saatiin jo esimakua siitä, mitä porvarivalta palkansaajalle tarkoittaa. Tapetilla on lakko-oikeuden rajoittaminen, vuorolisät, sunnuntaityökorotukset, ylityökorvaukset, lomarahat, sairausajanpalkka, vuosityöajan pidentäminen, AY-jäsenmaksun verovähennysoikeus jne.

Kilpilahdessa työskentelevän duunarin osalta puhutaan mahdollisesti merkittävästä leikkurista vuosiansioihin. Tämäkö on se toimenpide, jolla valtion alijäämää ja velkaantumista paikataan?

Kotimaisen työmarkkinapolitiikan vahvuus on nimenomaan perustunut vuosikymmenien saatossa sen hyvään ennustettavuuteen ja vakauteen, joka on pohjautunut kaksi/kolmikantaiseen sopimiseen. Tällä sopimisen mallilla on mahdollistettu perusedellytykset sille, että

Suomi on, niin kotimaisten kuin ulkomaistenkin sijoittajien silmissä uskottava ja turvallinen maaperä, johon investoida. Etenkin tässä maailmanpoliittisessa tilanteessa on täysin järjen köyhää lähteä erinäisillä lainsäädännöllisillä muutoksilla horjuttamaan tätä vakaata investointiympäristöä.

Täällä Kilpilahdessaakin on tällä hetkellä useita suuria investointihankkeita suunnitteilla, joiden toteutuessa luodaan uusia työpaikkoja ja pysyvyyttä olemassa oleviin työpaikkoihin. Pitääkö tämä kaikki vaarantaa vain ja ainoastaan ideologisista syistä?

Erityisesti lakko-oikeutta ja järjestäytymisen vapautta rajoittavat esitykset oikeistopuolueiden osalta tuovat tunkkaisen tuulahduksen jostain 1930-luvun nimeltä mainitsemattomasta eurooppalaisesta diktatuurista. Voiko nämä ulostulot olla edes mahdollisia 2020-luvulla ja vieläpä Suomessa, Pohjoismaisessa sivistysvaltiossa? Jossain Etelä-Amerikan banaanihallitusneuvotteluissa tällainen julkinen keskustelu olisi vielä jotenkin ymmärrettävissä, mutta ei Suomessa.

Palkansaajien toimeentulon heikentäminen, sosiaaliturvasta, ansiosidonnaisesta ja koulutuksesta leikkaaminen sekä valtion omistusten myyminen aikana, jolloin kansalaisten elinkustannukset ovat merkittävästi nousseet on täyttäneen järjen köyhyyttä, mitä ei voi millään rationaalisella tavalla perustella.

Onko Suomi pakko ajaa syvään taantumaan, vain ja ainoastaan miellyttääkseen muutamia suomalaisia miljardööri veropakolaisia sekä suuria kansainvälisesti toimivia pörssiyrityksiä. Suomella olisi kerran pieninä maana mahdollisuus luoda merkittävää hyvinvointia pitkälle tulevaisuuteen. Keskittyminen uusiutuviin energiamuotoihin, kemialliseen ja mekaaniseen kiertotalouteen sekä uusien teknologioiden kehittäminen pitäisi olla avainasemassa, kun puhutaan poliittisesta päätöksenteosta.

Toisaalta ei vielä synkistellä. Odotetaan lopullista hallitusohjelman julkistamista ja tehdään sen jälkeen johtopäätöksiä Suomen tulevasta suunnasta ja erityisesti työelämän osalta. Täytyy toivoa parasta ja pelätä pahinta.

Taas riittää tulevana syksynä työmaalla vilinää ja vilskettä. Arkistokuva.

Täällä Pekeman työntekijöissä ollaan kyllä jo henkisesti varauduttu mahdollisiin vaikeisiin aikoihin. Ammattiosastossa ja liitossa tehdään, sitten tarvittavia toimia aina kulloisenkin tilanteen mukaan. Edetään päivä kerrallaan.

Paikallisia asioita

Yhtiön työyhteisöpäivä järjestettiin 7.6.2023. Kyseinen kokous on aiemmin tunnettu nimellä yhtiön yt-tilaisuus. Joka vuosi työnantajan edustajat ja henkilöstöryhmien edustajat kokoontuvat kaksi kertaa vuodessa kyseiseen tilaisuuteen.

Tällä kertaa pitopaikkana toimi Borealiksen oma konttori. Tilaisuudessa käytiin liiketoiminnallista tilannekatsausta lävitse, turvallisuuteen liittyvää keskustelua sekä kartoitettiin fiiliskyselyn tuloksia.

Henkilöstöryhmien puheenvuorossa korostui tuleva seisokki ja huoli riittävistä henkilöstöresursseista sekä ylipäättänsä ihmisten työssä jaksaminen. Seisokkiin liittyviä

huolenaiheita on ainakin henkilöstöedustajien osalta tuotu hyvin aktiivisesti työnantajan edustajien tietoisuuteen.

Toivottavaa olisikin, että esille tuodut huomiot otetaan työsuunnittelussa mahdollisimman hyvin huomioon.

Olefiinituotannossa uusi OW-stripperi on aiheuttanut ennakoitua enemmän työväen liikettä. Itse muutokseen liittyvissä neuvotteluissa ja muutoshallinnassa nyt jo toteutuneet käytännön ongelmat tuotiin esille useammassa asia yhteydessä.

Esimerkiksi riittävistä henkilöstöresursseista neuvottelijoiden osalta mainittiin useampaan otteeseen, mutta esitettyjen lisäresurssien tarpeellisuuden osalta työnantaja ei ehdotuksille lämmennyt.

On ikävää muutos toisensa perään todeta, että mitä minä sanoin, mutta näin tässä taas pääsi käymään. Nykyisestä tilanteesta lähes hallitsemattomasti kasvaneeseen työkuormaamme liittyen onkin yhtiön johtoryhmässä

työnantajan edustajille esitetty nykyisten henkilöresurssien uudelleen tarkastelua.

Yksi ratkaisu voisi olla päiväryhmän henkilöstömäärän kasvattaminen yhdellä operaattorilla. Tämä toisi ainakin helpotusta arkiamuhiin. Nyt tärkeintä on kuitenkin nykyiseen tilanteeseen puuttuminen ja pyrkiä yhdessä löytämään korjaavia toimenpiteitä lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Tulen lähiaikoina käymään keskustelua asian tiimoilta Eteenin operaattoreiden kanssa.

RTO-yksikön osalta muutoksenhallinta jatkuu ja vielä riittää tehtävää ihan kerrakseen. Itse teknologia-neuvotteluiden osalta on käytynä aloituskokous ja lähiaikoina neuvotteluita tullaan jatkamaan.

Työnantajan suunnalta tällä hetkellä olisi todella kova paine saada uusi yksikkö täysin käyttöön ja mahdollisimman nopeasti. RTO-yksikön höyryn tuotannon osalta taloudelliset edut ovat osoittautuneet jopa ennakoituja laskelmia huomattavasti korkeammiksi.

Kustannustehokkuus mielessä työnantajan halukkuus yksikön lopulliselle käyttöönotolle on hyvin ymmärrettävää, mutta turvallisuus mielessä on erityisen tärkeää, että projektin saattaminen maaliin asti ei menisi kilpajuoksuksi.

Tehdään ensin laadukas muutoksenhallinta ja sen jälkeen järjestetään riittävät koulutukset henkilökunnalle. Turvallisuus ja osaaminen aina edellä.

Kulunut vuosi on ollut kyllä vähintäänkin työn täyteinen. Yksi muutos, kun on viety maaliin asti, niin tuntuu, että edessä odottaa jo muutama uusi muutos. Kaikesta

Historian havinaa. Arkistokuva.

Oikein mukavaa ja aurinkoista kesän jatkoa kaikille.

kyllä selvittää, jos yhteistyö henkilöstöryhmien ja työnantajan välillä on tiivistä sekä sujuvaa.

Uuden toimitusjohtajan/toimipaikkapäällikön osalta on todettava, että toistaiseksi erinäisistä asioista on voinut käydä avointa ja rakentavaa keskustelua.

Toivottavaa onkin, että samainen yhteistyö ja sen kehittäminen entisestäänkin paremmaksi tulee jatkossakin olemaan yksi niistä tärkeimmistä asioista, joita vaalia. Vaikeistakin ajoista selvittää yhdessä aina paremmin, kun pohjalla on hyvä yhteistyö.

Ei synkistellä liikaa

Vaikka horisontissa onkin nähtävissä harmaita pilviä, niin maailmantalouden kuin politiikankin osalta, niin silti uskoa tulevaisuuteen on. Jos kaikki tulevaisuuden erinäiset suunnitelmat täällä paikallisesti Kilpilahdessa saadaan toteutumaan, niin tulevaisuus näyttää jopa valoisaalta.

Kannattaa kaiken keskellä kuitenkin muistaa se, että kemian aloilla painitaan samojen haasteiden kanssa ihan globaalissakin mielessä. Ajat ovat epävakaaat kaikille alan toimijoille, mutta ihan hyvää tulosta kuitenkin muuttuneesta liiketoimintaympäristöstä huolimatta Borealiksella tehdään, joten ei tässä kannata liikaa tulevaa murehtia.

Nyt on aika keskittyä juhannuksen viettoon. Muistakaa syödä possua ja juoda pullo kossua. Jos on vegaani, niin grilli täyteen tofua ja jos ei alkomahoolia harrasta, niin aina löytyy hyviä alkoholittomia oluitakin. Vesille jos menette, niin safety first ja selvistäpäin tietenkin.

Työsuojeluvaltuutetun palsta

TEKSTI JA KUVA: Petri Taanila

Tartun määrätietoisen tiukalla otteella portaiden kaiteesta noustessani ylös järvestä, jonka veden lämpötila ei ole kylmä mutta kuitenkin virkistää.

Petri Taanila

Rojahdan pyyhe päällä saunan terrassin nojatuoliin, avaan sihi-juoman ja ihailen tuulessa värisevien haavanlehtien välkettä. Kuuntelen, miltä puiden lehdet kuulostavat, kun tuulenpuuskat tulevat ja menevät. Tuulenpuuskien väliin mahtuu myös muita luonnon ääniä. Lokki nauraa, varis raakkuu, punarinta laulaa, kaakkuri huutaa, karhu murisee ja susi ulvoo. Annan suvituulen viilentää, kunnes alkaa sopivasti viluttaa ja tekee mieli taas lämmittelemään saunan lauteille. Ei voi muuta sanoa kuin että kylläpä ihmisen rakentamat puitteet ja luonto on yhdistetty niin mainiolla tavalla, että ei paremmasta väliä!

Eräs erittäin mukava työkaverini kertoi puhuvan Karhun kohtaamisesta. En meinannut ensin uskoa, mutta tapahtumasta kuulemani erinomaisen selonteon jälkeen totesin lopulta: ”Puppupuhetta mutta uskotaan nyt silti.” Kai se sitten osaa puhua, jos lokkikin osaa ensin syöksypommittaa ja vielä nauraa perään. Ja varastaa vielä ruokaakin lautaselta! Röyhkeää! Vai olemmeko me röyhkeitä, kun emme tarjoa niillekin? Ehkä lokki ajattelee, että: ”kyllä luonnosta sitten saa herkullisia antimia. Pitää vain odottaa, että

ranskalaiset kypsyvät ihmisten käsitteilyssä riittävästi ennen kuin niitä napsii. Lokki voi kuvitella olevansa jalo, kun ei vie koko nakkikoria mennessään, vaan jättää ihmisellekin sen verran, että nälkä hellittää. Vielä käytöstavoissa riittää kuitenkin siihen malliin petrattavaa, että minä pidän makkaraperunoitani jatkossa visusti silmällä, ettei lokki ala kuvitella aivan liikoja ystävytemme laadusta. Tekisi mieli muutamallekin lokille täällä Kilpilahdessa lausua pari valittua sanaa yhteiselomme laadusta.

Kesälomalla ja palautumisella on tänä vuonna suuri merkitys ennen hyvinkin vahvasti näköpiirissä häämöttävää syksyn suurseisokkia TA 2023. Osalla loma on jo takana päin ja heidän puolestaan voin ilokseni todeta, ettei mennyt toukokuu ollut kelien puolesta todellakaan hullumpi.

Mietin itse, kuinka osaisin tulevalla kesälomallani pysähtyä suomaan kiitollisen ajatuksen siitä, mistä kaikesta minulla onkaan mahdollisuus nauttia juuri sillä hetkellä. Kesäisille suunnitelmille on usein asetettu paljon odotuksia. Halutaan rentoutua ja nauttia kokemalla paljon kesäisiä aktiviteetteja, kuten esi-

merkiksi tikanheittoa, mölkkyä ja muita kesäisiä pelejä, saunomista, uimista, vesillä liikkumista, grillaaamista ja hyvää ruokaa. Toiset tykkäävät ”touhottaa” joulu- ja juhannusjärjestelyjä eikä siinä mitään. Mutta on myös heitäkin, joille riittäisi vähempikin valmistelu. Mietin, kuinka kaikkien näiden suunnitelmien keskellä vältetään suorittamisen ja kiirehtimisen tuntu. Myönnän, että olen itse ajatellut ehkä turhankin moneen asiaan: ”Tämän minä ehdin tehdä sitten kesälomalla.” Ehkä sinne to do -listan kärkeen kannattaisi ujuttaa myös muutama hetki itselle erityisen mieluisen tekemisen parissa sekä mahdollisuus nojata taaksepäin, kuten kirjoitukseni alussa kuvailin ja todeta: ”Nyt on hyvä olla.”

Bäk tu bisnes

Vuorotyö aiheuttaa omat kiemuransa yhteisten suunnitelmien aikataulutamiseen: toiset viettävät keskikesän juhlaa työpaikalla, mahdollistaen sillä kertaa toisille mahdollisuuden olla vapaalla. Tämä on hyvä muistaa ja arvostaa. Toivon, että myös työpaikalla mieli olisi kesäinen, suupielet kohti taivasta, pilkettä silmäkulmassa ja vatsat täytyisivät herkullisella ruoalla. Miltä kuulostaisi kesäinen

kenttäkierros tutustumalla, miltä oman laitoksen reunoilla näyttää? On helppo huomata, että mihin laitokset loppuvat, siitä luonto alkaa. Borealikselle on tärkeää pitää ympäristölle haitalliset kemikaalit, pelletit ja kaikki muutkin mössöt ja mönjät laitoksilla hallitusti prosessissa. Miten tämä toteutuu osaston toiminnassa? En keksi miellyttävämpää ajankohtaa tehdä tällaista ympäristöaiheista kenttäkierrosta kuin kesällä luonnon ollessa täydessä loistossaan. Esimerkiksi Boremixin ja monen muunkin kaiken keskellä sijaitsevan osaston vierestä löytyy metsä-/luontotilkku aivan tehtaiden välissä ja toiminnan ytimessä. Miltä siellä näyttää? Kun luontohavainnot ottaa työyhteisössä puheeksi, niin yllättävän usealta löytyy kokemuksia luontokappaleiden kohtaamisista työvuoron aikana.

Borealiksen TYHY-ryhmä on suunnitellut syksyn toimintaa. Vuoden teeman ”aivotyö” tiimoilta on päätetty järjestää työterveyden toteuttama opettavainen tietoisuus/luento aiheesta: jaksaminen ja palautuminen seisokin aikana. Alustavasti on keskusteltu, että tietoisuus laiteetaan esille esimerkiksi HSE-mikrosivuille ja henkilöstölle tiedotetaan, että tällainen tietopaketti on tehty ja mistä se löytyy, jos ja kun siihen on itsellä sopiva tilaisuus niin halutesaan perehtyä. Borealis tulee tiedottamaan tämän toteutuksesta tarkemmin ennen seisokkia. Itse kannustan kuuntelemaan omia voimavarojaan ja ajattelemaan tulevaa koitosta ennemminkin maratonina kuin sprinttinä. Puurtamisen ympärillä on tärkeää huolehtia myös levosta, unesta ja monipuolisesta ravinnosta. Hektinen tekeminen tarvitsee myös vastapainoksi jotain muuta palauttavaa tekemistä, jossa saa ajatukset hetkeksi muualle. Läheisiäkään ei sovi unohtaa ja esimerkiksi kukkakaupan kautta kotiin kurvaaminen voi olla yksi tapa osoittaa, että kotiväkikin

on kyllä mielessä, vaikka ajatukset ovatkin pitkälti työmaalla.

Tulevassa seisokissa on tärkeää muistaa kemikaalien riskit, erityisesti kun laitteistoa avataan. Kaikkien työssä mukana olevien on hyvä tietää, mitä kemikaalia laitteisto on pitänyt sisällään, ja mitä vaikutuksia niillä olisi ihmiselle, jos ihminen joutuisi niiden kanssa tekemisiin. On tärkeää hallita nämä kemikaalit ja pitää ne pois iholtamme ja hengitysteistämme. On myös huomioitava, että ympäristössä tapahtuu koko ajan muitakin töitä sekä muutoksia seisokin edetessä, esimerkiksi kulkureiteissä ja työtasooissa. ”Älä astu tyhjän päälle!” oli keskustelun teema työsuojeluyhteistyöpäivillä, kun keskustelimme ammattilaisen turvallista työtavoista seisokin aikana. Jokaisen joka havaitsee puutteita kulkureiteissä, on tärkeää puuttua asiaan ja estää putoaminen ennen kuin kukaan ehtii astua harhaan. Tämä on juuri sitä työtä, jota Borealiksella arvostetaan ja toivotaan! On hyvä tiedostaa, että vaikka puuttuminen voi aiheuttaa aikatauluviivettä, niin toisaalta jos joku sellaisesta aukosta sujahtaa, kellään ei ole enää sen jälkeen kiire yhtään minnekään

ja murheet tapahtuneen myötä poskelleen menneistä aikatauluista alkavat näyttää aika pieniltä muiden mietteiden rinnalla. Kun teemme turvallisesti ja laadukkaasti, toiveet Euroopan turvallisimmasta seisokista voivat toteutua ja seisokkiin osallistuvien laitosten laadukkaalle ja mahdollisimman häiriöttömälle käyntijaksolle on mahdollisimman hyvät edellytykset.

Kemikaalien riskit on myös hyvä muistaa vapaa-ajalla. Saunoessa ja vesillä liikkuesssa on hyvä pitää maltti mielessä sen suhteen. En osaa itse sanoa, kuinka suhtaudun jokavuotiseen leikkimieliseen veikkaukilpailuun juhannuksena tapahtuvien hukkomiskuolemien määrältä. Toisaalta se kuulostaa turhan brutaalilta omaan makuuni, mutta toisaalta se herättelee juuri oikealla tavalla, että heikossa uimakunnossa veden varaan joutuessa on jopa elämä pelissä. Syödään siis Pingviini-jäätelöä ja pidetään leuka pysäyttyssä, eiku miten se firman sanonta taas menikään. Nyt on aika nauttia kesästä! Näiden tärkeiden ja virkistävien kehotusten saattamana toivotan sinulle hyvää kesää ja rentouttavaa juhannusta!

Kaupan kate syö pöydässämme

TEKSTI JA KUVAT: Hannu Lindqvist

Prisman hinnoittelusta saimme kuulla kuluttajasuojaa halveksuvia uutisia 18. huhtikuuta. Ilmoitettu hinta kasvoi kassalla, jossa asiakas ei tavallisesti huomaa sitä tarkastaa. On tullut törmätyksi samaan ilmiöön muissakin kuin S-ketjun liikkeissä. Sehän itse asiassa ei edes ylitä uutiskynnystä, mutta jos hinta laskisi maksuvaiheessa, olisi kyseessä uutinen.

Tunnettuahan on sekin, että ”alennetaan hintoja”. Jotkin huonekaluliikkeet jo kärähtivätkin tekaistujen alennusten käytöstä. Niin ikään yleinen keino kulutustavaran myynnissä on pakkauskojien vaivihkainen pienentäminen tai sisällön vähentäminen. Antaa aika kyseenalaisen kuvan kaupasta jo se, että myytävä tulitikkurasia ei ole edes puolillaan. Vilkaisin taannoin Motonetissa 2,49 € maksavan takkatikkuuskin sisälle. Yhden raapaisun hinnaksi tulisi enemmän, kuin pienen pullopantin verran. Aski jäi myytäväksi jollekulle hyväuskoisemmalle.

Kallis ylipalvottu kilpailu

Väärän hinnan ilmoittaminen - jota voidaan selittää erehdykseksi - on vain yksi kaupan keinoista nostaa katettaan. Se kuitenkin edes kuuluu kuluttajasuojalain enemmän tai vähemmän tiukasti säätelemiin piirteisiin hintojen muodostuksessa.

Kauppojen käyttämät kovemmat keinot eivät kuulu minkään lain alle ja ainoa, jonka niitä väitetään säätelevän, on pyhä kilpailu. On kysyttävä, toimiiko se?

Uusimaa-lehdessä muisteltiin toukokuussa Lidlin saapumista Suomeen ja Porvooseen vuonna 2002: ’Synä ketjun maahanmuuttoon oli korkea hintataso, keskittynyt kauppa ja kilpailun näennäisyys Suomessa.’

Kauppaketjujen, kuten S- ja K-ketjujen rakenteet ovat kukin omanlaisiansa. S-liikkeet ovat isomman nyrkin alla, eli keskusjohtoisia, kun taas K-kaupat ovat kukin yksityisen kauppiaan operoimia. Siten K-kaupasta voi löytää enemmän paikallisia tuotteita, esimerkiksi leipää. Jos Porvoon osalta tekee summamittaista hintavertailua, ovat keskustan kaupat kalliimpia, mutta laita-kaupungilla S-kaupasta saa vähän enemmän samalla rahalla.

Kun puhutaan kilpailusta, juuri

ketjuttamisella pyritään väistämään sitä. Silloin puhutaan myös niistä kovemmissa keinoista. Suurella keskusliikkeellä voi olla monia toimintoja; hotelleja, ravintoloita, päivittäistavarakauppoja, tavarataloja, bensa-makkeja, ties mitä. Jokaisen sektorin tuotto ei ole sama, mutta korkea se on jokaisella. Keskittynyt ja johon palkitseva järjestelmä vaatii 80 prosentin katteita osalta toiminnoista...enpä tiedä, vaikka joiltakin osin enemmänkin?

Ketjujen massiiviset hallintojärjestelmät jo sinällään vaativat valtavaa vaihtoa. Suuren ketjun on tienattava satoja miljoonia yksistään elättääkseen oman koneistonsa. Suomen suurin on S-ketju, joka myy joka kuukausi miljardilla eurolla.

Raportointiin ja suunnitteluun tarvitaan erinäistä päällikköhierarkiaa, joista korkeimmat pari tasoa juhliivat suurbonuksilla. Osastotason päällikön on saavutettava myynnin suunnittelussaan vaadittu kate, jolloin hänenkin bonuksensa pyörivät, päinvastaisessa tapauksessa on työpaikka uhattuna. Niinpä esimerkiksi ketjun omistaman ravintolan ostama kilpailutettu leipä maksaa luokkaa 50 senttiä, mutta kuluttajalle se myydään lähes kymmenellä eurola sisältäen mahdollisimman halvat lisukkeet. Laatu pysyy hifistelytätteistä huolimatta korkeintaan yhden euron tasolla. Asiakas maksaa paitsi

rahana, myös laadun heikkoutena. Todellisuus ei juurikaan järky asiakasomistajan tai muun promillebonuksen kertymisestä.

Suurten liikkeiden vaste kuluttajien reklamaatioihin ei myöskään aina toimi: Viime vuonna olin jo kertaalleen reklamoinut mädästä kurkusta, kun sitten vein valokuvat homeisesta tomaattirasiasta S-Marketiin ns. asiakaspalvelun luukulle. Sain sentit takaisin, mutta itse tuotevalitus neuvottiin tekemään Närpiöön! Kaupassa ei kuulemma voitu ottaa kantaa asiaan. Tuoretuotteiden muovikuori voi auttaa säilymisessä, mutta heikentää pilaantumisen havaitsemista ostettaessa.

Kyläkaupat kylmiksi

Kilpailu on kuvassa mukana siinä kohtaa, kun keskusliike ostaa tuotteita tuottajilta ja maahantuojilta. Vain halvimmalla myyvät suuret tuottajat saavat tavaransa kauppoihin. Ne ovat paljolti samoja tuottajia, jotka nauttivat verovaroista EU-tukina. Kilpailu toimii siten, että se syö pois pienet ja paikalliset toimijat. Silloin kokonaistyöpaikat vähenevät, jonka veronmaksajat eli kuluttajat maksavat. Kilpailu alentaa näennäisesti hintoja, mutta nostaa yhteiskunnallisesti kunkin meistä kuluja.

Kyläkaupoille tuki on käynyt välttämättömäksi suurten keskittymien seurauksena.

Ketjutetun kaupan jättimäiset rakenteet saavat siunauksen sillä, että ne painavat hintoja alas. Toimiiko todellisuus näin? Väitän että vaikka se sitä tekisi, sen lopulliset kustannukset tekevät elämisestä kalliimpaa, kuin pieni ja paikallinen. Kyläkauppatukea saa maassamme vajaat 180 pienkauppaa. Tuki on kauppaa kohden naurettavat 11 000 euroa vuodessa ja kokonaiskustannukseltaan vain kaksi miljoonaa euroa, mutta eduskuntapuolueista Kokoomus yritti viime joulukuussa senkin lahttamista.

Maksan mielelläni kyläkaupan tiskillä enemmän vähän lurpahtaneestakin tillinipusta, kuin ruuhkaisen automarketin pakkauksesta, vaikka nykyisellään sellaisessa joudun asioimaan. Myytyä yksikköä kohden kyläkaupan työllistävyysvaikutus on moninkertainen superketjuihin nähden. Olisi mielenkiintoista nähdä julkisuudessa suurille kauppaketjuille suoraan ja epäsuoraan ohjautuvien yhteiskunnan tukien summaus.

Automaattikassoilla lisää katetta

Ay-liikkeen kannalta on merkille pantavaa, että katevaatimus sisältää paitsi vaatimuksen mahdollisimman halvoista ostohinnoista ja korkeista ulosmyyntihinnoista, myös työvoimakulujen minimoinnista. Jokaisen osaston bonusrinkiin kuuluva pomo vastaa tästä. Myyntihintojen nousua hillitsee kilpailukyvyyn säilyttäminen, joten jos tuottajille maksettava kustannus nousee, joutuvat työntekijät käyttännössä maksamaan erotuksen.

Suurissa kauppaketjuissa hinnat eivät

suurimmalta osin muodostu tuotteiden tuottamishinnoista, vaan siitä, mikä hinta niillä saadaan nyljetyksi. Katteissa on suunnattomasti pelivaraa ja jos markkinaosuutta aletaan menettää, niitä voidaan tilapäisesti alentaa – mutta valikoidusti. Vastaavasti toisen tuotteen vaatimusta nostetaan, jolloin pääpomo säilyttää bonuksensa.

Miksi 80 prosentin katteet ovat yleensä mahdollisia? Suomalaiset äänestävät jokaisissa vaaleissa järjestelmän säilymisen puolesta. Näin ei tule ihmetellä hintatasoja, vaan enemmän omaa vaihtoehtomuuttoa äänestäjänä. Sen vain sanon, että tämän asian ymmärtäminen vaikuttaisi kukkaroon monin veroin enemmän, kuin tes-neuvotteluissa saavutetut pikkuprosentit ja prosentin osat. Työehtosopimuksille on sijansa tässä maailmassa, mutta tiedämmehän jokainen, ettei niillä päästä tasokorotuksiin, harvoin edes käsiksi inflaatioon.

Kyläkaupan aikaan kauppiaille ei kertynyt investoitavia varoja, mutta puotipuksun palkan hän pystyi maksamaan oman perheensä elättämisen lisäksi. Markettiketjujen johtajille katetta kertyy monen ihmisen palkan edestä, silti kassahenkilöstö korvataan automaateilla. Automaatteihin investoiminenkin maksaa jotakin, mutta ei huolta: Investoinnit vähentävät verotusta!

Joku kuitenkin nekin veroeurot maksaa. Jos kassaa pitää ihminen, hän maksaa sentään pienen tuloveron, mutta automaatti... Interaktiivinen juoruumistoiminto kun vielä lisätään automaattikassoihin, syntyy aito jononmuodostus korostamaan niiden erinomaisuutta.

Runsaat 40 vuotta sitten Kilpilahden ammattiosastoissa pidettiin jonkin verran esillä automaatioveron ajamista teollisuuteen. Se oli hyvä ajatus. Ja voisi kaupan alalle laajennettuna olla vieläkin.

Teollisuusliiton liittokokous

Tampere-talolla järjestettiin Teollisuusliiton liittokokous 22.-24.5.2023. Kokoukseen tuli vaaleilla valituksi 442 edustajaa, joiden joukosta valittiin liiton uusi hallinto tulevalle viisivuotiskaudelle. Liiton puheenjohtajaksi tuli valituksi Riku Aalto ja ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi Turja Lehtonen.

Teollisuusliiton sääntömuutoksien myötä liiton hallituksen puheenjohtajiston ja valtuuston puheenjohtajiston sekä hallituksen ja valtuuston edustajien määrää pienennettiin. Hallintotyön sujuvuuden ja selkeyden osalta muutokset olivat varmasti oikeasuuntaisia. Hallitukseen tuli valituksi öljy-, maakaasu- ja petrokemian sopimusosalta Sami Ryyänen ja valtuustoon Einari Grönberg.

Liittokokouksessa merkittävintä roolia näytteli liiton strategia tulevalle viisivuotiskaudelle. Erityisesti liiton strategiassa mainittu raamisopimuksen edistäminen oli yksi merkittävimmistä linjauksista, joka herätti kysymysmerkkejä öljy-, maakaasu- ja petrokemianteollisuuden edustajien osalta. Raamisopimuksella tarkoitetaan työmarkkinaratkaisua, jossa luodaan yksi yhteinen sopimus, jonka raamien puitteissa Teollisuusliiton sopimusalat neuvottelisivat tulevat työehtosopimusratkaisunsa. Ajatuksena olisi turvata työehtosopimukseen pohjautuva sopimismalli, joka on ihan ymmärrettävää nykyisessä hyvin haastavassa työmarkkina ympäristössä.

Suurin kysymysmerkki keskittyy kuitenkin siihen, että mikä nykyisistä työehtosopimuksista toimisi raamisopimuksen pohjana tai mitä raamisopimus ylipäättänsä pitäisi

sisällään. Voiko mahdollisesti syntyä tilanne, että jotkin nykyisistä Teollisuusliiton sopimusaloista mahdollisesti hyötyisivät kyseisestä ratkaisusta ja toisaalta taas jotkin sopimusalat mahdollisesti eivät hyötyisi raamisopimuksesta. Lähtökohtana täytyy kuitenkin toimia nykyisten työehtojen säilyttäminen ja kehittäminen entisestään paremmaksi.

Pekeman työntekijöiden edustaja Einari Grönberg esitti liittokokouksen puheenvuorossaan yhteistyössä Porvoo-ölytyöntekijöiden kanssa muutosesityksen liiton tulevaan strategiaan raamisopimuksen edistämisen sijasta niin, että jatkossa liitto selvittää mahdollisuutta luoda raamisopimuksen. Muutosesitys sai kannatusta ja hyväksyttiin sellaiseen liiton tulevaan strategiaan.

Liiton strategiassa mainittiin myös työehtosopimusten määrän pienentämisen tavoitteesta tulevalle viisivuotiskaudella. Linjausta muutettiin niin, että lähtökohtana ei ole työehtosopimusten määrän pienentäminen vain pienentämisen ilosta, vaan jatkossa määrää tarkastellaan aina kulloisenkin työmarkkinatilanteen ja liiton jäsenistön edun pohjalta.

Liittokokouksen puheenvuoroissa korostui luottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun aseman edistäminen työpaikoilla sekä luottamustehtävissä toimivien henkilöiden työsuhdeturvan vahvistaminen. Myös vuorolisien korottamisen tarpeesta nousi esille monta puheenvuoroa. Tulevien palkkaratkaisujen osalta tuotiin puheenvuoroissa esille ratkaisujen euromääräistäminen prosenttikorotusten sijasta. Taustalla

on ajatus palkkasolidaarisuuden edistämisestä ja matalapalkka-alojen paremmasta ansiokehityksestä. Yhdessä puheenvuorossa esitettiin, että tulevassa liiton strategiassa ajettaisiin jatkossa vain ja ainoastaan euromääräisiä palkkaratkaisuja. Esitys meni lopulta äänestykseen asti ja äänestyksen myötä muutosesitys ei saanut riittävää kannatusta menäkseen läpi. Ratkaisu oli öljy, maakaasu- ja petrokemianteollisuuden osalta hyvä. Liiton strategia kuitenkin jatkossa mahdollistaa jokaiselle sopimusosalalle mahdollisuuden sopia euromääräisistä tai prosentuaalisista palkkaratkaisuksista. Tällaisella linjauksella palkkasolidaarisuuden edistäminen erityisesti matalapalkka-aloilla on yhä mahdollista.

Kaiken kaikkiaan liittokokouksessa käyty keskustelu oli hyvin aktiivista. Toki suurta huolenaihetta ja keskustelua aiheutti tuleva poliittisen ilmapiirin muutos, joka on hyvinkin palkansaaja vihamielistä. Toisaalta liittokokouksessa tuli hyvin selväksi se, että jos tilanne alkaa mennä osaltamme vaikeaksi, niin liittona olemme valmiita tilanteen vaatimiin toimenpiteisiin. Tämäkin tuli puheenvuoroissa vahvasti esille.

Saa nähdä millaiseksi työmarkkinakenttä seuraavan viiden vuoden aikana muovautuu, mutta toisaalta jäsenen näkökulmasta en olisi vielä liian huolissani. Liittokokous edustajien vahva yhteisöllisyys ja selkeä liiton strategia ovat tekijöitä, jotka luovat hyvän pohjan rakentaa vieläkin parempaa edunvalvontaa pitkälle tulevaisuuteen.

Einari Grönberg

Kultaa & huhuja

Wanha kunnon CCC kokoontui viimeistä kertaa Itävallassa 20.4. Borealis Excellence Awardsissa. Tapahtuma itsessään on eräänlainen "erinomaisen suoriutumisen" tunnustus- ja Oscar-gaala.

Päivän aikana kierrettiin ohjatusti kaikki projektit läpi esittelyineen, jonka jälkeen siirryttiin illastamaan hienosti palkintojenjakotilaisuuteen. CCC voitti kultaa eli toimitusjohtajan palkinnon.

Puheessaan toimitusjohtaja Thomas Gangl sanoi, että on erittäin epätavallista antaa tämä palkinto workscouncilille ja kiitti hyvää yhteistyöstä ja ilmapiiristä vuosien varrella...

EWC:n ensimmäinen varsinainen kokous.

Podiumilla palkintoa blokkaamassa.

Uusi EWC kokoontui ensimmäiseen varsinaiseen kokoukseen 4.5. Bukarestissa Romaniassa. Kokous hoidettiin reaaliaikaisella tulkkauksella (englanti-saksa-romania), jonka vuoksi kokouksen dynamiikka oli luonnollisesti aika tahmeaa verrattuna esimerkiksi CCC:hen, missä kaikki pystyvät kommunikoimaan englanniksi.

Olisin toivonut parempaa englanninkielentaitoa ja varsinkin lausuntaa, mutta ei varmasti ole helppoa kääntää reaaliajassa ammattislangia ja termejä.

Tämän kokouksen aikana tuli ilmi melko villedä huhuja Keski-Euroopasta esimerkiksi koskien OMW:n halua ja aietta myydä Borealis ilman Borougea ja pitäytyä vain ydinliiketoiminnassaan öljynjalostuksessa.

Lähes kaikkien muiden maiden edustajat olivat joko paikallisista lehdistä lukeneet, tai sitten kuulleet kollegoilta näistä huhuista, poislukien me pohjoismaalaiset.

Huhujen vakavuuden takia äänestettiin (yksimielisesti), että laaditaan ja allekirjoitetaan adressi, missä

vaadimme ylintä johtoa ja osakkeenomistajia antamaan täyden selonteon EWC:lle huhujen paikkansa-pitävyydestä.

EU-direktiivin ja lain pohjalta (Itävalta) tällaisista aikeista kuuluu tiedottaa EWC:tä.

Tähän mennessä vastausta ei ole vielä minun korviini kantautunut.

Seuraavan kerran EWC kokoontuu fyysisesti Itävallassa marraskuussa.

Lämmintä kesää kaikille!

*Juho Lintula
työntekijöiden EWC-edustaja*

Punkaharjun lomaosakkeet

Ammattiosastomme jäsenille:

Kesäkauden hinnat:

250 € viikko, 110 € vkl tai 50 € vrk.

Muut järjestäytyneet: Kulukorvaus

lisätään edellä mainittuihin hintoihin;

80 € viikko, 40 € vkl tai 20 € vrk.

Muistutuksena jäsenille, että mikäli olet liittynyt ammattiosastoon vuoden 2016 jälkeen etkä ole vielä vuokrannut osakkeita, olet oikeutettu ensimmäiseen kertaan puolella hinnalla. Muistakaa mainita tästä tai muista mahdollisista etuisuuksista kotisivuilta löytyvän varauslomakkeen kentässä "lisätietoa".

Tämä QR koodi

vie suoraan vuokrakaavakkeelle kotisivuille.

<http://pekemantyontekijat.fi/vuokraus-kaavake.html>

Molempiin osakkeisiin uusitaan veneet kesä-heinäkuun vaihteessa. Myös molempien osakkeiden astiastot uusitaan tämän vuoden aikana. Lisäksi osakkeiden remonttikartoitus on meneillään, joten käyttäjiltä toivotaan palautetta!

Kesällä on vielä satunnaisia viikkoja vapaana!

Kesäkausi alkaa 15.5 ja jatkuu 30.9 asti. **Tiedustelut ja vuokrausanomukset:**

Varaukset ensisijaisesti verkkolomakkeella: <http://pekemantyontekijat.fi/vuokraus-kaavake.htm>

Juho Lintula; juho.lintula@borealisgroup.com / Juho.Lint@gmail.com, puh. 040 937 4605

Kuvia ja linkkejä Punkaharjun lähiseutuihin ja tapahtumiin:

Ammattiosaston kotisivu: <http://pekemantyontekijat.fi/punkaharjun-lomaos.html>

Juho Lintula

